

A cigányság oktatásának fejlesztése

RADÓ PÉTER

Míg a nemzeti kisebbségek sajátos problémái, melyekkel oktatásuknak szembe kell néznie alapvetően nyelvi és kulturális természetűek, a cigányság oktatásának egy kiterjedt, a közoktatás világán messze túlmutató problémahalmaz kihívásaira kell választ adnia. Nincs olyan, a cigányság helyzete szempontjából fontos szféra, melyről szólva ne lehetne válságról beszélni: a cigányság nagy tömegei nyomor-szinten vagy ahhoz közelítő szinten élnek, munkaerőpiaci szegregációjuk miatt az átlagosnál nagyságrendileg nagyobb körükben a munkanélküliség, lakáskörülményeik hihetetlenül rosszak, az oktatásban egyre nagyobb a lemaradásuk a többségi lakosságtól, kulturális hagyományaik egyre inkább eltűnnek, tradicionális belső önszerveződésük felbomlott, modern polgári önszerveződésük pedig csak a kezdeteknél tart, s mindezekon kívül a többségi társadalom súlyos és egyre erősebb előítéletessége is sújtja őket.

A cigányság oktatása (Helyzetkép)

A cigányság problémavilága

Mindezek a válságjelenségek nem önmagukban álló és önmagukban kezelhető problémák. A cigányságot sújtó különböző hátrányok egymásból táplálkoznak és egymást erősítik. Egy olyan „problémavilágot” alkotnak, mely nem csak hogy felszámolhatatlan, de belső összefüggések figyelembevétele nélkül érthetetlen is.

Mindezt azért kellett előrebocsájtani, hogy világos legyen: a cigányság oktatásával kapcsolatos kérdések taglalása során néha ki kell lépni a közoktatás rendszeréből, az egész cigány problémavilággal kell szembesülnünk. E tágabb horizontról szemlélve az oktatást nem kétséges, hogy annak kiemelkedő jelentősége van a cigányság számára. Ez az egyetlen olyan terület, melynek fejlesztése hosszú távon a problémavilág felszámolásával kecsegtethet, ugyanis az oktatásnak szétsugárzó hatása van: közvetlenül hat a cigányság munkaerőpiaci pozícióira, s azon keresztül a felsorolt problémák mindegyikére.

A cigányság oktatásával kapcsolatban tehát a következő kérdéseket kell feltenni:

1. Milyen mértékű a cigány tanulók lemaradása a közoktatásban, milyen hatással van ez a lemaradás a cigányság helyzetére?
2. A cigányság oktatása az oktatási folyamatban mennyire képes kiegyenlíteni a cigányságot sújtó hátrányok hatásait, mennyire képes esélyegyenlőséget biztosítani a cigány tanulók számára?
3. Milyen a cigányság helyzetéből kiinduló, a cigányság integrációját elősegíteni képes oktatási modellek alakíthatók ki?

A cigány tanulók részvétele a közoktatásban

A cigány tanulók száma és előrejutása a közoktatásban

Az 1992/93-as tanévben (az utolsó olyan tanévben, amikor az MKM iskolastatisztikai adatokat gyűjtöttek a cigány tanulók számáról) 74241 tanuló, az összes általános iskolai

Az MKM közoktatási stratégiai bizottsága számára készült háttér tanulmány részlete

tanuló 7,12 százaléka volt cigány származású. Az általános iskolai cigány tanulók meggyenkénti eloszlása – a közel félmillió magyarországi cigányság területi elhelyezkedésének megfelelően – meglehetősen egyenetlen. Országos arányuknál jóval nagyobb a számarányuk Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár és Szolnok megyében. Hasonlóan egyenetlen a cigány tanulók eloszlása településtípusonként is, 56 százalékuk községi iskolákban tanul.

A cigány tanulók 70 százaléka olyan iskolába jár, ahol arányuk meghaladja a 10 százalékot, 1992-ben 1061 ilyen iskola volt Magyarországon. Ezen belül 42 százalékuk iskolájában arányuk meghaladja a 22 százalékot. Ezzel szemben a nem cigány gyermekek közel fele olyan iskolába jár, ahol a cigány tanulók aránya nem éri el a 2 százalékot. Ez azt mutatja, hogy a cigány tanulók iskolai szegregációja meglehetősen erős.

A cigányság iskolázottsági szintjének alakulásáról a legplasztikusabb képet az 1971-es és az 1993-as országos reprezentatív vizsgálat eredményeinek összehasonlítása alapján alakíthatjuk ki. Az 1971-es adatok szerint az akkor 25-29 éves cigányok 26 százaléka végezte el az általános iskola 8 osztályát. 1993-ra az azonos korcsoportba tartozó cigány fiatalok között ez az arány 77 százalékra nőtt. Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 23 százalékos aránya még mindig megengedhetetlenül nagy, de ezen az oktatási szinten csökkent a cigányság és a többség közötti különbség. Ússzességében ez a szakadék mégis tovább nőtt, mert míg az országban a nyolcvanas években ugrásszerűen nőtt a szakmunkásképzőt és a középiskolát végzettek aránya, az 1993-as vizsgálat szerint a cigány lakosságnak csupán 13 százaléka rendelkezik szakmunkásképzőben szerzett bizonyítvánnyal, s csak egy százaléka érettséggel. (Ma már a szakmunkásképzésben szerzett bizonyítvány sem javítja lényegesen az elhelyezkedés esélyeit, mert a szakképzés szerkezete alig alkalmazkodott a munkaerőpiacon lezajlott drámai változásokhoz, s így ezek az intézmények jelentős számban potenciális munkanélkülieket képeznek.) Az adatok tehát azt mutatják, hogy a cigány tanulók esélyei a középfokú oktatásba való belépésre szemernyit sem javultak 1971-óta!

A cigány tanulók iskolai sikertelenségének okai

A cigány gyermekeket nagyobb számban oktató iskolák eredményességi mutatóit a többi iskolával összehasonlítva *Kertesi* azt figyelte meg, hogy azok lényegesen gyengébbek: magas a bukásarány, gyakoribb az évismétlés és jelentős a túlkorosság. Elemzése szerint nem a gyenge iskola a cigány tanulók eredménytelenségének legfontosabb oka, hanem éppen fordítva, a cigány tanulók magas aránya rontja le az iskola teljesítménymutatóit. Véleménye szerint „a cigány tanulók nagyfokú iskolai eredménytelenségének okait döntően nem a településhátrányban és iskoláik gyengébb minőségi mutatóiban, hanem a cigány gyerekek iskolát megelőző családi szocializációjának, ha úgy tetszik: iskolaérettségének gyengeségében kell keresnünk.”

Kertesi – meggyőző számításokon alapuló – következtetései jól mutatják a lényegét: a cigány gyerekek korai szocializációja nem biztosítja iskolai sikerességüket. A kép azonban ilyenformán pontatlan; *egyfajta* szocializációs minta áll szemben egy *másfajta* iskolával. Csupán a cigány gyerekek iskolaérettségére irányuló terápia egymagában nem oldhatja meg a problémát, ha nem párosul az iskolára irányuló „terápiával”. Nemcsak a cigány gyerekeket kell alkalmassá tenni arra, hogy megfeleljenek az iskola elvárásainak, de az iskolát is, hogy képes legyen kezelni a szegénység szubkulturájából és a kisebbségi csoporthoz való tartozásból fakadó másságot.

A cigány családok uralkodó magatartása az iskolával szemben jellemzően negatív. Ennek részben a szülők iskolai sikertelensége az oka, részben pedig az, hogy az iskola a gádzsó (nem cigány) társadalom intézménye. Ez nem csupán az iskolának sok esetben a cigány tradícióktól és kultúrától idegen elvárásaiban ölt testet, hanem a többségi társadalomhoz tartozó gyerekek és nem ritkán pedagógusok előítéleteiben is. Ezek a problémák a tehetséges, kiemelkedő képességű cigány tanulókat is sújtják, az átlagos vagy gyengébb képességű cigány gyerekeket pedig többszörösen. A cigány gyerekek alacsony tanulási motivációja mindezek hatására tovább gyengül. Ez a hetedik-nyolcadik osztály elérésekor igen sok tanulónál az iskolától való elforduláshoz, kilépéshez vezet.

Ez az az életszakasz, amikor a cigány családok gyermekeiket már kis felnőttekként kezelik, amihez képest az iskola infantilizáló hatást gyakorol. (A cigány tanulók lemorzsolódása nemcsak az általános iskolai oktatásban, hanem a szakképzésben és a középiskolákban is nagyságrendekkel nagyobb, mint a nem cigány tanulóké.)

Az iskolai sikertelenségnek és az iskolából való korai kilépésnek szociális okai is vannak. Az oktatás ingyenessége nem jelenti az óvodáztatás, a tankönyvek, taneszközök, a ruházat vagy a gyermekétkeztetés ingyenességét. Az igen magas arányban a létminimum alatt élő cigány családok nem képesek vállalni ezeket a terheket, sőt, a gyermekek pénzkereső tevékenységére is szükségük van.

A cigány oktatási programok

A cigány felzárkóztató oktatási programok

1991 óta az oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok kiegészítő normatív támogatást igényelhetnek cigány felzárkóztató programokra is. Mivel jogszabály nem határozza meg egyértelműen e programok tartalmát, s mivel nem áll az iskolák rendelkezésére cigány oktatási programok céljára készült tanterv vagy tankönyv, ezek a programok a legkülönbözőbb célok elérése érdekében a legkülönbözőbb szervezeti és tartalmi megoldásokat alkalmazzák. A cigány felzárkóztató programok tartalmáról az Oktatáskutató Intézet felmérése alapján alkothatunk képet. (I. Forray Katalin szakértői jelentését)

A felzárkóztató programok egy része integrált megoldásokat alkalmaz, ezekben az iskolákban nem emelik ki a cigány tanulókat az osztályból. Ezek a programok sok esetben a tanév elején elvégzett szintfelméréseken alapulnak, melyek eredményeitől függően felzárkóztató, szintentartó vagy tehetséggondozó korrepetálást végeznek. Az egyéni felzárkóztatás általában a beszéd, olvasás és íráskészség fejlesztését szolgálja, a kiscsoportos felzárkóztatás pedig többnyire tantárgyanként szerveződik. A szóban forgó iskolákban általában tanulónként két óra korrepetálást végeznek, a különfoglalkozások száma alsó tagozaton magasabb, mint a felsőben.

A szervezeti értelemben differenciált, a cigány tanulók bizonyos csoportjait elkülönítve támogató programok általában az integrált megoldásokat kiegészítve valósulnak meg. Ezeket többnyire akkor alkalmazzák, ha a cigány tanulók egy része valamilyen okból (pl. magyar nyelvtudásuk fogyatékosága vagy túlkorosságuk miatt) nagyon különbözik iskolatársaitól. A differenciált programok is sokszínű képet mutatnak. A lehetséges megoldások: kiscsoportos délutáni foglalkozások, teljesítménycsoportok különböző tantárgyakból, a magyar nyelvet magasabb óraszámban tanuló csoportok, 1-4. osztályú összevont csoportok, fejlesztő osztályok, négyévenként indított összevont osztályok túlkoros tanulóknak vagy nulladik előkészítő évfolyam.

Ritkán ugyan, de előfordulnak tehetséggondozó programok is. Ezek egyéni fejlesztő programokban, szakköri foglalkozásokban, tanulmányi versenyre való felkészítésben vagy zeneiskolai képzés támogatásában valósulnak meg.

A „kisebbségi fejkvóta” feltételei szabályozásának egyik legkomolyabb hiányossága, hogy nem írja elő a cigány népismeret, a cigány kultúra és hagyományok oktatását. Erre a cigányság oktatásában éppúgy szükség lenne, mint a nemzeti kisebbségi oktatásban. Ennek általánossá tétele hozzájárulhatna a cigány gyerekek önbecsülésének javításához, iskolán belüli emancipációjukhoz, s – bizonyos esetekben – a cigány szülők és az iskola közötti kapcsolat javításához.

Bár jogszabály tehát nem írja elő, néhány iskolában mégis lehetőséget biztosítanak a cigány kultúra ápolására. Az esetek nagy többségében ez nem tanórai keretben, hanem délutáni szakköri vagy klubfoglalkozásokon, az iskola által működtetett népzenei, néptánc vagy színjátszó csoportok keretében működik.

Cigány kisebbségi oktatás

Jelenleg tizenöt, tehát a cigányság lélekszámához viszonyítva igen kevés olyan oktatási intézmény működik Magyarországon, melyekben cigány kisebbségi óvodai és/vagy általános iskolai oktatási program folyik. Ezek közül négy alapítványi vagy egyesületi fenntartású, a többi önkormányzati fenntartású intézmény.

Az intézmények programja a legváltozatosabb képet mutatja. Van olyan, amelyik a felzárkóztatást és tehetséggondozást tekinti fő feladatának, van amelyik a munkaerőpiacon való elhelyezkedést vagy a továbbtanulást igyekszik elősegíteni, s van, amelyik pedagógiai programját „hozzaigazítja” az intézményben nagy többségben tanuló cigány gyerekek sajátosságaihoz. A cigány kisebbségi oktatási intézmények közül kiemelkedik az épülő, de 1994 óta működő pécsi hat és fél osztályos Gandhi Gimnázium és Diákotthon.

A cigány kisebbségi program alapján működő intézmények közös jellemzője, hogy tevékenységük nem csupán a cigány tanulók iskolai problémáira, hanem a cigány problémavilág kihívásaira igyekszik valamiféle megoldást kínálni. Tapasztalataik rendszeres feldolgozása, tevékenységük hatásainak elemzése hozzásegítené használható cigány oktatási modellek kialakításához. Egy másik közös jellemzője ezeknek az intézményeknek, hogy nagy súlyt helyeznek a cigány kultúra megismertetésére és ápolására.

Kivétel nélkül mindegyik intézmény finanszírozási problémákkal küzd. Ennek az egyedi problémáktól független, valamennyi helyen közös oka az, hogy ezeknek az intézményeknek az átlagosnál lényegesen több jóléti szolgáltatást kell nyújtaniuk ahhoz, hogy megarthassák tanulóikat. Utiköltség-térítést, ingyenes tankönyveket, taneszközöket adnak tanulóiknak, s csak igen csekély összegű, néha semmilyen térítést nem kérhetnek az étkeztetésért vagy a kollégiumi elhelyezésért. Ezeknek az igen magas jóléti kiadásoknak a finanszírozására semmilyen állami támogatás nem áll az intézmények rendelkezésére.

A cigány oktatás fejlesztésének stratégiája

Mint az eddigiek alapján látható, a közoktatás jelenleg nem kínál megoldást a cigányság oktatási vagy az oktatási eszközökkel kezelhető problémáira. Ez esetben nem egyszerűen a fejlesztés az, amire szükség van, hanem egy szakmailag megalapozott, koncepcióban egységes és részleteiben átgondolt cigány oktatásfejlesztési program, s a program megvalósításához szükséges feltételek biztosítása. Mivel egy, a közoktatásban tanuló roma diákok és az érintett intézmények mindegyikét „elérő” program finanszírozásának feltételei az elkövetkező években nem lesznek adottak, meg kell találni azokat a csomópontokat, melyeken keresztül az egész rendszerre hatást lehet gyakorolni, s ki kell alakítani azt a fejlesztési-támogatási rendszert, amely biztosítja a szűkös források hatékony felhasználását.

Az etnikai megközelítés indokai

A cigányság közoktatáson belüli helyzete tartalmazza mindazokat a jellemzőket, melyek alapján a „leszakadó rétegek” közé sorolható. A cigány tanulók iskolai problémáinak kezelése elképzelhető egy, a leszakadó rétegekre irányuló etnikailag „semleges” és egy markánsabban etnikai szempontú stratégia részeként. Véleményem szerint az utóbbi megközelítést kell érvényesíteni, mégpedig a következők miatt.

A cigányság oktatási hátrányai erőteljesen etnikai, tehát kulturális és nyelvi alapú hátrányok. Azok a megoldási módok (oktatási modellek, pedagógiai módszerek stb.), melyek nem „emelik be” ezt az etnikai dimenziót, jól láthatóan kudarcra vannak ítélve.

A lehetséges megoldásokat nem kínálja fel nekünk önmagától a közoktatás modernizációjának folyamata. Szükség van tehát a modernizációs folyamattal „kompatibilis” esélykiegyenlítő és preferenciális megoldások alkalmazására, illetve ilyen rendszerek működtetésére. Ezek létrehozása azonban csak a kisebbségi jogrendszerre támaszkodva lehetséges.

A cigányság kisebbségi csoportként szerveződött meg, s mint ilyen követel a kormányzattól támogatást. A létrejött cigány kisebbségi önkormányzatok mint kisebbségi érdeket értelmezik szociális problémáik kezelését is. A cigány kisebbségi kulturális autonómia intézményesülésének pillanata óta a cigányság problémái aktív részrvétel nélkül nem kezelhetők.

Az intézményrendszer

Jelenleg a cigányság az ország népességének megközelítőleg 5 százalékát teszi ki. Az általános iskolák tanulói között arányuk meghaladja a 7 százalékot, viszont a gyerekszám több, mint 12 százaléka jut a cigányságra. Ez azt jelenti, hogy a közoktatáson belül

a cigányság arányának jelentős emelkedésére kell számítani. Mivel a cigányság területi elhelyezkedése nem egyenletes, ez a növekmény nem egyenlően oszlik majd el az intézményrendszeren belül, ezért várhatóan erősödni fog a cigányság közoktatáson belüli szegregációja. Ezt a folyamatot erősíti 1. a többségi társadalom előítéletessége miatt a cigány tanulók arányának növekedése az egyes iskolákon belül a nem cigány tanulók más iskolákba áramlását váltja ki 2. a magasabb iskolai végzettségű nem cigány lakosság jobb belső migrációs lehetőségei bizonyos régiókban a cigányság arányának növekedéséhez vezetnek 3. a cigányság belső migrációja elsősorban a kialakuló városi gettók felé történik. Mindezek miatt várhatóan növekedni fog azoknak az önkormányzati fenntartású oktatási intézményeknek a száma, melyeken belül a cigány tanulók túlnyomó többségben lesznek. Ezeknek az iskoláknak kisebbségi pedagógiai program szerinti oktatásra kell majd átállniuk. Várhatóan tovább növekszik majd a nem önkormányzati fenntartású cigány kisebbségi oktatási intézmények (mint például a Gandhi Gimnázium vagy a Kalyi Jag Szakiskola) száma is.

Mivel – a nemzeti kisebbségi oktatással szemben – a cigány kisebbségi pedagógiai program szerint oktató iskolák tanulólétszáma nőni fog, s a cigányság oktatásának fejlesztése új intézmények létrehozását is szükségessé teszi, várhatóan létrejön majd egy viszonylag autonóm cigány oktatási intézményrendszer. Ez a folyamat – a kisebbségi finanszírozás rendszerének sajátosságai miatt – jelenleg nem a kisebbségi autonómia keretei között folyik.

A közoktatáson belüli esélyegyenlőség biztosítása

A cigány tanulók közoktatáson belüli hátrányainak kiegyenlítése érdekében három ponton szükséges esélynövelő eszközöket alkalmazni:

- az iskolaérettség javításában;
- az alsófokú iskolai képzés során biztosított felzárkóztatásban;
- a középfokú oktatásba való belépés elősegítésében.

Az iskolaérettség javításában kulcsszerepe van az óvodáztatás kiterjesztésének. Ehhez speciális óvodai programok elkészítésére, az óvodáztatáshoz kapcsolódó szociális és jóléti támogatások rendszerének kitejesztésére, valamint a családsegítő és nevelési tanácsadói szolgálatok fokozottabb bekapcsolására van szükség.

Az általános iskolai oktatásban az ún. felzárkóztató és tehetséggondozó programok tartalmi-pedagógiai fejlesztésére és e programok széleskörű bevezetésére van elsősorban szükség. Ez a programok, tankönyvek, segédeszközök és pedagógiai módszerek fejlesztése mellett a gyakorló pedagógusok továbbképzését igényli.

Jelenleg az általános iskolákban 159 osztályban 2708 tanuló integrált felzárkóztató oktatásban, további 88 osztályban 1507 tanuló etnikai kisebbségi tantervű oktatásban vesz részt. Így módon a közoktatásban tanuló cigány gyerekek alig 6 százaléka vesz részt valamilyen felzárkóztató oktatásban, tehát a cigányság oktatásával kapcsolatos egyik legfontosabb feladat e speciális oktatási programok elterjesztése.

A középfokú oktatásba való belépés elősegítése érdekében egy, az általános iskola befejezését és a középiskola elvégzését segítő országos tehetséggondozó hálózat kialakítására, az ezt támogató kollégiumokra, valamint kiterjesztett és decentralizált közoktatási ösztöndíjrendszerre van szükség.

Speciális képzési modellek

Ahol a cigányság oktatási problémái leginkább összekapcsolhatók a leszakadó rétegek problémáival, azok az oktatási rendszeren belüli parkoló pályák felszámolására és a szakmához jutás biztosítására kialakítható speciális oktatási modellek. Olyan intézményekről és programokról van szó, melyek

- a fogyatékosok általános iskoláiba utalt tanulók egy része számára biztosíthatják integrált oktatásukat és a munkaerőpiacon eladható képzettséget nyújtó szakképzésüket;
- a túlkoros vagy az általános iskolai oktatásból korán kikerülő tanulók számára kombinált formában biztosíthatják az alapvizsgáig való eljutást és valamely szakma megszerzését.

E speciális oktatási modellek sok esetben fel kell hogy lazítsák azt a „stratégiai” elképzelést, mely szerint a szakképzés egyre inkább az alapvizsga utáni felső középfokon kezdődne el.

Fejlesztési-támogatási rendszer

A cigányság oktatásának fejlesztésére irányuló eddigi kormányzati erőfeszítések legnagyobb hiányossága nem csupán e tevékenység átgondolatlansága és a források szűkössége volt, hanem a támogatások rendszerének összehangolatlansága is. A legkülönbözőbb forrásból származó támogatások és szolgáltatások nem erősítették egymást, s esetleges volt, hogy eljutnak-e a címzettekhez. Ez a támogatások alacsony hatásfokú felhasználásához vezetett, s nem eredményezett érzékelhető változást a cigányság iskolázottságában. Mindennek megfelelően egy cigány oktatásfejlesztési program megvalósításának a rendelkezésre álló források növelésével és az oktatás feltételrendszerének fejlesztésével egyenrangú feltétele egy olyan fejlesztési-támogatási rendszer kialakítása, mely biztosítja, hogy a különböző források és szakmai-pedagógiai szolgáltatások egységes „csomagként” közvetlenül az egyes oktatási intézményeknél jelenjenek meg.

A támogatások felhasználásának hatékonyságát vizsgáló eljárásoknak, a cigány szülők és az iskola együttműködését javítani hivatott programoknak, valamint az oktatás sikerességét biztosító nevelési tanácsadói és családsegítő szolgáltatásoknak a kialakítandó rendszer szerves részévé kell válniuk. A támogatási rendszer kialakításába és működtetésébe be kell vonni a települési és az országos cigány kisebbségi önkormányzatokat.

IRODALOM

A cigányság problémavilága. Roma Parlament Szakértői csoport. (Kézirat)

Beszámoló a magyarországi roma (cigány) népesség helyzetével foglalkozó 1993 októbertől és 1994 februárja között végzett kutatásról. MTA Szociológiai Intézete. (Kézirat)

Cigány oktatásfejlesztési program. MKM Kisebbségi Főosztály. Budapest, 1995.

Derdák Tibor és mások: Tehetséggondozó kollégium itt és most. Szakértői jelentés az MKM részére. Pécs, 1994.

Forray R. Katalin: A nemzetiségi-etnikai oktatás kiegészítő állami támogatása. Oktatáskutató Intézet. 1994. november. (Szakértői jelentés)

Kertesi Gábor: Cigány gyerekek az iskolában, cigány felnőttek a munkaerőpiacon. (Az 1970 és 1993 közötti évtized iskolai pályafutásának alakulása a munkaerőpiaci következmények tükrében) MTA Közgazdaságtudományi Intézete. 1994. július. (Kézirat)

Kertesi Gábor-Kézdi Gábor: Szakértői jelentés egy országos cigány középiskolai kollégiumi és tehetséggondozói hálózat tervéhez. (Szakértői jelentés)

Kisebbségi oktatásfejlesztési program. Célok és eszközök. MKM Kisebbségi Főosztály. 1995. február.

Liskó Ilona: A cigány gyerekek szakképzésének támogatása. (Programjavaslat az MKM Kisebbségi Főosztálya számára) (Szakértői jelentés)

Radó Péter: A nemzeti és etnikai kisebbségek oktatása. In: Jelentés a közoktatás helyzetéről. Szerk.: Halász Gábor. (Előkészületben)